

DOORLOPENDE AGENDA*April*

- 23-25 te Maastricht, 35e Ned. Nat. en Geneesk. Congres, bl. 596.
 23-25 „ Utrecht, Ned. Ver. v. Psychiatrie en Neurologie, bl. 596.
 27 „ Amsterdam, Ned. Ver. v. Haematologie, bl. 728.
 27 „ Amsterdam, Leeuwenhoekdag, bl. 695.
 27 „ Utrecht, Federatie v. Epilepsiebestrijding („Epilepsiedag”), bl. 642.
 27 „ Amsterdam, Kon. Ned. Akad. v. Wetensch.
 27 „ Leiden, Ned. Ver. v. Microbiologie.
 27 „ Tilburg, Ned. Ver. v. Plastische Chirurgie.
 27 „ Leiden, Ned. Ver. v. Artsen v. Revalidatie en Fysische Therapie.
 29 „ Amsterdam, Aanvang ge herhalingscursus Kinder-geneeskunde, bl. 2945 (1956).
 29 tot 4 mei te Leiden, Boerhaave-cursus Cardiologie, bl. 417.
 29 „ 4 „ „ Amsterdam enz., Herhalingscursus Kinder-geneeskunde, bl. 317.

Mei

- 2 te Amsterdam, Amsterd. Neurologen Ver.
 4 „ Amsterdam, Ver. Ned. Tijdschrift v. Geneeskunde.
 4 „ Utrecht, Ver. Ned. Maag-darmartsen, bl. 695.
 4 „ Rotterdam, Ned. Ver. v. Med. Fotografie, bl. 250.
 4 „ Tilburg, Ned. Ver. v. Neurochirurgen.
 4 „ Leersum, Ned. Ver. v. Rheumatologen, bl. 521.
 4 „ Amsterdam, Ned. Ver. v. Fysiol. en Farmacol., bl. 642.
 4 „ Tilburg, Ned. Ver. Neurochirurgen, bl. 728.
 4-5 „ Zeist, Kerk en Wereld, en Kerk en Ziekenzorg, bl. 596.
 8 „ Utrecht, Ver. v. Med. Adv. en Contr. Geneesk. v. Alg. Ziekenfondsen.
 11 „ Amsterdam, Genootsch. Bev. Natuur-, Genees- en Heelkunde (sectie med. wetensch.,) bl. 695.
 11 „ Leiden, Ned. Internisten Ver.
 14-24 „ 's-Gravenhage, Europ. Acad. v. Allergie, bl. 728.
 17 „ Maastricht, Klin. Genootsch. Z.-Limburg, bl. 521.
 18 „ Amsterdam, Ned. Ver. v. Cardiologie.
 18 „ Utrecht, Tuberculose Studiecommissie K.N.C.V., bl. 521.
 18 „ Rotterdam, Symposium Hormon en Kanker, bl. 642.
 18-19 „ Ned. Ver. v. Trop. Geneesk. en Belg. Ver. v. Trop. Geneesk.
 24-25 „ Utrecht, Ned. Oogheelk. Gezelschap.
 25 „ Amsterdam, Kon. Ned. Akad. v. Wetensch.
 25 „ Ned. Ver. Electrol. en Röntgenologie.
 25 „ Groningen, Ned. Ver. v. Heelkunde.
 25 „ Heerlen, Ned. Path. Anat. Ver.
 26 „ Amsterdam, Ned. Ver. Dermatologen.
 27 tot 15 juni te Groningen, Zesde cursus Thorax-geneeskunde, bl. 2094 (1956) en 317 (1957).

Juni

- 1 te Nijmegen, Ned. Orthopaed. Ver.
 1 „ Utrecht, Ver. v. Ned. Maag-darmartsen.
 2 „ Amsterdam, Ver. Ned. Tijdschr. v. Geneesk.
 4-6 „ Utrecht, Vijfde Int. Therapeutisch Congres, bl. 317.
 8 „ Amsterdam, Christ. Ver. Nat.- Geneesk. (med. sectie), bl. 728.
 14-16 „ Leiden, Boerhaave-cursus Gastro-enterologie.
 15 „ Genootsch. Gesch. Geneesk., Wisk. en Nat. Wetenschappen, bl. 728.
 15-16 „ Groningen, Ned. Ver. v. Kindergeneesk.
 21-23 „ Leiden, Boerhaave-cursus Klinische Cytologie.

- 22 te Almen, Ned. Ver. v. artsen v. longziekten en tuberculose, bl. 557.
 24-29 „ Scheveiningen, Zesde Intern. Congres Preventieve Geneesk., bl. 374.
 27-29 „ Leiden, Boerhaave-cursus Otologie, bl. 417.
 28-29 „ Oss, Artsencursus Organon, bl. 374.
 29 „ Deventer, Ned. Ver. v. Psychiatrie en Neurol., bl. 521.

Juli

- 6 te Utrecht, Kon. Ned. Mij. t.b.d. Geneeskunst.

Augustus

- 12 te Leiden, Aanvang Boerhaave-cursus Oogheelkunde, bl. 417.

September

- 21-22 te Nijmegen, Ned. Ver. v. Rheumatologen en Belg. Rheumat. Ver., bl. 521.
 28 „ Leiden, Ver. v. Ned. Maag-darmartsen.

Oktober

- 10-12 te Deventer, Ledencongres Kon. Ned. Maatsch. t.b.d. Geneeskunde.

- 19 „ Amsterdam, Ned. Stichting t.b.d. Chir. Wetensch.

November

- 3 te 's-Gravenhage, Ned. Orthopaed. Ver.
 9 „ Amsterdam, Ned. Ver. v. Thoraxchirurgie.
 9 „ Utrecht, Ver. Ned. Maag-darmartsen.
 16 „ Utrecht, Ned. Ver. v. Allergie.
 30 nov. en 1 dec. te Amsterdam, Ned. Keel-Neus-Oorheelk. Ver.

December

- 13-14 te Amsterdam, Ned. Oogheelk. Gezelschap.

REDACTIE

PERSONALIA

IN MEMORIAM J. H. TUNTLE. — Op 6 april jl. overleed Prof. Dr. J. H. TUNTLE, hoogleraar in de sociale hygiëne en sociale en preventieve geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

Hij werd op 8 december 1887 te Groningen geboren, bezocht daar de h.b.s. en studeerde aan de Groningse Universiteit, alwaar hij in 1913 het artsdiploma behaalde. Het volgende jaar promoveerde hij te Bern op het proefschrift *Ueber Peritonealkanäle bei Vogel-embryonen*. Van 1914 tot 1917 — met een korte onderbreking voor de Zwitserse promotie — was hij prosector in de anatomie en embryologie bij Prof. VAN WIJHE. In 1917 werd hij gemeente-arts te Groningen, in 1921 geneeskundig inspecteur voor de noordelijke provincies. Aanvankelijk was hij belast met het toezicht op de kinderhygiëne, later ook met de tuberculose bestrijding, en daarna werd hij — tengevolge van reorganisatie van het Staatstoezicht — niet-gespecialiseerd, regionaal inspecteur. In 1930 werd hij bovendien privaats- docent in de sociale hygiëne aan de Groningse universiteit. In 1938 volgde zijn benoeming als directeur van de Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst van Amsterdam, en tenslotte keerde hij in 1947 als gewoon hoogleraar naar Groningen terug. Zijn intree-rede, getiteld „Eadem sed aliter”, hield hij op 20 september van dat jaar.

Hij was lid van talrijke organen op sociaal en geneeskundig gebied. Zo was hij vele jaren voorzitter van de Algemene Nederlandse Vereniging voor Sociale Geneeskunde, voorzitter van het „Groene Kruis”,

lid van de Zuiderzeeraad, van de Gezondheidsraad, van de Centrale Commissie voor de Volksgezondheid, van het bestuur van het Praeventiefonds, van het bestuur van de A.V.R.O., van het Sanatorium „Zonnestraat”, van het bestuur van het Koningin Wilhelmina Fonds, om slechts de voornaamste binnenlandse te noemen. Sinds 1929 was hij Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

JAN HARM TUNTLEER was even Gronings, even kantig, als zijn naam. Hij had zowel de voor- als de nadelen van de Saksische volksaard, waarvan zijn zware, sterke kop zo duidelijk sprak. In hoge mate intelligent, solide, nuchter, helder, strak, maar ook sterk egocentrisch, voorzichtig, op het wantrouwende af, moeilijk in beweging te brengen en even moeilijk te stuiten.

Overziet men zijn leven en zijn publikaties, dan blijkt hij meer organisator geweest te zijn dan man van de wetenschap, maar in al zijn werk klinkt de liefde door van de anatoom en embryoloog, de liefde voor het zorgzaam uiteenrafelen, voor het opsporen en blootleggen van verbanden, voor het naspeuren van een historische ontwikkelingsgang.

Bij het bestuderen van sociaal-geneeskundige verschijnselen ging zijn voorkeur dan ook uit naar de mathematische analyse. In zijn intree-rede, evenzeer als in zijn *Bevolkingsgroepen en sociale geneeskunde* (1949) en in het door hem geschreven derde deel van *Praeventieve Geneeskunde* (onder redactie van VAN DER HOEVE, GORTER, e.a., 1936-1938) komt deze neiging tot uiteenrafelen en systematiseren sterk naar voren.

TUNTLEER heeft gedurende vele jaren een belangrijk aandeel gehad bij de organisatie van onze volksgezondheid. Hij heeft de stoot gegeven tot de oprichting van de eerste districts-schoolartsdienst in Nederland; hij is van beslissende invloed geweest bij het opbouwwerk in Drenthe, Groningen en Friesland. Het samengaan van hygiëne en maatschappelijk werk heeft hij weten te realiseren in de buurthuis-gedachte.

Hij heeft het initiatief genomen voor het tot stand komen van de Wet van 7 december 1934 tot Bescherming van leerlingen tegen de gevolgen van besmettelijke ziekten van personeel van inrichtingen van onderwijs. Zijn laatste belangrijke initiatief was het plan voor de geneeskundige verzorging van de N.O. Polder, waarbij hij voorstelde, de curatieve en preventieve geneeskunde voor dit gebied in één organisatie te vatten.

Men kan zich niet aan de indruk onttrekken, dat TUNTLEERS vruchtbaarste tijd ligt voor de Amsterdamse periode. Niet, dat de Groninger moeite had, zich in Amsterdam thuis te voelen, maar het prachtige apparaat, dat HEIJERMANS hem overdroeg, kreeg spoedig de harde slagen te verduren van oorlog en bezetting en werd ontredderd door de druk der omstandigheden. De na-oorlogse reconstructie-periode, die zo moeilijk op gang kwam en ook voor TUNTLEER vele teleurstellingen inhield, was nog niet afgesloten toen hij Amsterdam verliet; in zijn hoogleraarschap voelde hij zich ernstig belemmerd door de, naar zijn mening, te ge-

ringe middelen, die hem ter beschikking werden gesteld. TUNTLEER is heel zijn leven ambtenaar geweest, en hij was een goed ambtenaar in die zin, dat hij het organisatorische apparaat in de perfectie kende, en een even brede als diepe kennis had van de wettelijke voorschriften, waarop dit apparaat is gebouwd. Toch was hij een heel ongewone ambtenaar in zijn sterk individualisme en in zijn zin voor vrijheid. Wie iets van deze bijna wilde vrijheidsdrang wilde begrijpen, moest hem meemaken op zijn eiland bij Westbroek, waar hij de meest gelukkigste dagen van zijn leven heeft doorgebracht. Met TUNTLEER verliezen wij een sterke en markante figuur uit het Nederlandse geneeskundige leven.

Amsterdam, 11 april 1957

A. QUERIDO

BENOEMD: Voor het tijdvak van 1 maart tot en met 31 december 1957 tot wetenschappelijk hoofdambtenaar bij de psychiatrie aan de rijksuniversiteit te Groningen H. BLIJHAM, arts, thans hoofdassistent. Bij de Koninklijke Landmacht, bij het tijdvak van de geneeskundige dienst, tot eerste-luitenant-arts C. T. KLEMMANN.

GEVESTIGD: Te Alkmaar J. E. A. HUURDEMAN (van Dirsbeek); te Amersfoort J. VAN DER BIJLLAARDT (van Balk); te Amsterdam J. RENAUD (van Perzië); te De Bilt M. W. RIJNTEN; te Coevorden Dr. R. A. VAN DER VEER; te Groningen mej. W. C. BERG en H. DOORENBOS; te Heiloo A. HAZEVOET (van Workum); te Hilversum J. BLOM en H. BIERLEE; te Laren N.H. mev. E. M. OOST INDIË-BLIJNSTEIN (van Nieuwersluis); te Utrecht mev. C. M. TH. SIKKENK-BLOM (van Purmerend), B. KEMP (werkt in Rotterdam „Maasoord”), P. J. A. PROP, F. C. REINDERS (van Gouda) en P. J. H. SIKKENK (van Velsen); te Zaandam A. TIMMER, allen arts. Te Grijskerk H. ABBRING; te Odoorn A. E. DE GRAAF; te Utrecht K. BOUMAN, allen tandarts.

VERTROKKEN: Van Amsterdam F. W. BÉDIER DE PRAIRIE (naar Haarlem), mev. A. J. SIKKEL-BUFFINGA (naar Haarlem), A. SIKKEL (naar Haarlem), J. J. VAN DER VELDE (naar Hoorn), mej. M. L. M. HOUBEN (naar Heerlen) en K. L. PEPER (naar 's-Gravenhage); van Amersfoort mej. A. M. L. VAN ROOY (naar Amerika); van Groningen S. HEERES (naar Rotterdam); van Den Helder F. J. PARLEVLIET (naar Heemstede); van Hoorn J. ROMEIJN (naar Bergen); van Middelburg M. P. VERHEYE (naar Sittard) en E. VOORHOEVE (naar Utrecht); van Schoondijke W. J. MOGGRE (naar Hilversum); van Zeist J. NIJDAM (naar Enschede), allen arts.

OVERLEDEN: Te Sluiskil JAN CORNELIS BOM, rustend arts te Bilthoven, op de leeftijd van 81 jaar (april 1957). Te Amersfoort W. WIRTJES, arts; te Groningen Prof. Dr. JAN HARM TUNTLEER, op de leeftijd van 69 jaar (6 april 1957); te Amsterdam JOHANNES JACOBUS WARNSINCK, in de ouderdom van 86 jaar (9 april 1957).

Promoties. — BEVORDERD TOT DOCTOR IN DE GENEESKUNDE: Te Amsterdam M. W. VAN DER KOOI op proefschrift *Experimenteel onderzoek naar de elektrische activiteit in sinusknop, boezems en atrio-ventriculairknop*. Te Nijmegen P. R. J. PINXTER op proefschrift *Een verbindingsklem voor vaattransplantatie. Een experimenteel onderzoek*; te Utrecht H. A. M. RUHE, op proefschrift *Een huisartsenpraktijk in 1938 en 1954*.

BEVORDERD TOT ARTS: Te Amsterdam mej. W. M. POSTMA, A. R. GODDARD, M. S. BERKHOUT, F. BORDEWIJK, R. M. SOMMER en D. BINKHORST. Te Groningen mej. A. A. LAVERMAN, R. P. KIEWIET en E. E. VONK.

REDACTIE